

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน ที่ตั้งโรงเรียน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 320 คน และครูที่เป็นกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพ จำนวน 960 คน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 คัดเลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยการแจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 1280 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 1096 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.62 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามขั้นตอนที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ 10 ด้าน คือ ตั้งคณะกรรมการระดับโรงเรียน ปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียน จัดทำข้อมูลพื้นฐานระดับโรงเรียน กำหนดเป้าหมายโรงเรียน จัดทำธรรมนูญโรงเรียน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ดำเนินงานตามแผนและประเมินตนเอง ร่วมวางแผนการตรวจสอบจากภายนอกและให้ความช่วยเหลือ และสรุปและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนความก้าวหน้าต่อชุมชนและต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) เพื่อสอบถามสถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และที่ตั้งโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert) และข้อเสนอ

และการดำเนินการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะเครื่องมือเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science) โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพและที่ตั้งโรงเรียน ใช้การทดสอบค่าที (t -test) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียน ด้านจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ด้านดำเนินงานตามแผนและประเมินตนเอง และด้านร่วมวางแผนการตรวจสอบจากภายนอกและให้ความร่วมมือ มีปัญหาไม่แตกต่างกัน
4. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามที่ตั้งโรงเรียน พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ข้อเสนอแนะการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 ด้านการตั้งคณะกรรมการระดับโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ และคณะกรรมการร่วมกันรวบรวมสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนอย่างละเอียด ควรแนะนำบทบาทหน้าที่ที่จะต้องร่วมกันดำเนินการระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับโรงเรียน ร่วมกันสรุปบทบาทหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ

5.2 ด้านการปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียน ได้แก่ ตั้งคณะทำงานระดับโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ กรรมการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในการดำเนินการ ควรทำประชาพิจารณ์จากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสม นำผลประชาพิจารณ์มาปรับปรุง ใ้บุคลากรในท้องถิ่น เช่น กรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับขยายมาตรฐานโรงเรียนเพิ่มเติม ควรทดลองใช้มาตรฐานโรงเรียนที่ยกร่างขึ้นก่อนเมื่อพบปัญหาอุปสรรคจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

5.3 ด้านจัดทำข้อมูลพื้นฐานระดับโรงเรียน ได้แก่ พัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนให้ครอบคลุมงานทุกด้านของโรงเรียน ควรให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนมีส่วนในการทำงานพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนอย่างเต็มความสามารถ ควรจัดทำข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนให้เป็นปัจจุบัน ควรใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บข้อมูลเป็นการประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล

5.4 ด้านกำหนดเป้าหมายโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครูร่วมกันกำหนดเป้าหมายโรงเรียนด้านคุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายที่จะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.5 ด้านจัดทำธรรมเนียมโรงเรียน ได้แก่ ตรวจสอบสภาพโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถาม และเชิญผู้ปกครอง ชุมชน เยี่ยมชมโรงเรียนและศึกษานูมมองของบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ที่ให้ความสนใจโรงเรียน กำหนดนโยบายและแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมาย

การศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดทำธรรมนูญของโรงเรียน

5.6 ด้านจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน ได้แก่ วิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพควรให้เชื่อมโยงกับความต้องการของท้องถิ่นและหลักสูตรกลางของประเทศ

5.7 ด้านดำเนินงานตามแผนและประเมินตนเอง ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบหรือประเมินผลการดำเนินงานประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการ กรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภารกิจของโรงเรียนกับมาตรฐานการศึกษาและธรรมนูญโรงเรียน

5.8 ด้านร่วมวางแผนการตรวจสอบจากภายนอกและให้ความร่วมมือ ได้แก่ โรงเรียนต้องติดต่อประสานงานกับองค์กรภายนอกเพื่อแจ้งความประสงค์ขอรับการประเมินภายนอก โรงเรียนต้องเตรียมเอกสารหลักฐาน แบบรายงานผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก จัดส่งแบบรายงานผลการประเมินตนเองและเอกสาร รายงานต่าง ๆ ให้องค์กรภายนอกได้ศึกษา

5.9 ด้านสรุปและรายงานผลการดำเนินงานตามแผนความก้าวหน้าต่อชุมชนและต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้แก่ ควรจัดทำรายงานตนเองในรูปแบบที่ง่ายและใช้เป็นข้อมูลพัฒนาต่อไป เขียนรายงานคุณภาพสถานศึกษาประจำปีโดยนำเสนอสภาพการดำเนินงานและสรุปผลการดำเนินงานพร้อมแนวทางการพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลคุณภาพการศึกษาประจำปี ประกอบด้วยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนงานของสถานศึกษา

5.10 ด้านนำผลไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ นำผลการประเมินตนเองมาใช้ปรับปรุงงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ผลการประเมินหรือข้อมูล สร้างระบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับและเปิดโอกาสให้ได้ชุมชนตรวจสอบ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรได้รับทราบผลการพัฒนาและช่วยกันกำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบในการศึกษา ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิศักดิ์ คงเจริญ (2545) ได้ศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ อาวุธ เคนแสนโคตร (2544) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้อาศัยกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็น แนวทางในการดำเนินงานและเป็นนโยบายที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติต้องปฏิบัติตาม และจากการประชาสัมพันธ์ของรัฐในการปฏิรูปการศึกษาทำให้ประชาชนมีการตื่นตัวให้ความสนใจในการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น สื่อเข้าถึงทุกพื้นที่ทั้ง ใกล้และห่างไกลตัวเมืองซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้โรงเรียนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และที่สำคัญโรงเรียนต่าง ๆ เตรียมการตรวจสอบคุณภาพภายนอกและเตรียมเข้าสู่การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้เริ่มประกันคุณภาพตาม หมวด 6 ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นไป และอีกประการหนึ่งโรงเรียนประถมศึกษา ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต่างก็ได้รับการประเมินคุณภาพทั้งภายในด้วยตนเองและได้รับการประเมินคุณภาพจากภายนอกมาแล้วจึงเข้าใจในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้มีปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านตั้งคณะกรรมการระดับโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชนโดยผู้นั้นจะต้องมีความรู้และความสนใจด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิจากต่างสังกัดคัดเลือกจากข้าราชการที่อยู่ต่างสังกัดซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา และผู้แทนครูในโรงเรียน ซึ่งจะคัดเลือกจากครูวิชาการ จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ด้านการตั้งคณะกรรมการระดับโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหาลำดับหนึ่ง คือ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับโรงเรียนชุดนี้ได้รับการแต่งตั้งใหม่ยังไม่เคยปฏิบัติงานด้านนี้มาก่อน จึงไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ และข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับที่สอง คือ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

ระดับโรงเรียน ศึกษาปัญหา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นเรื่องใหม่ที่เพิ่งเริ่มดำเนินการจึงทำให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาระดับโรงเรียนมีความยากลำบากในการศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 ด้านปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะมาตรฐานโรงเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทุกโรงเรียนต้องทำความเข้าใจ และโดยเฉพาะในปัจจุบันนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนเป็นเป้าหมายหลักของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติทุกโรงเรียนซึ่งมาตรฐานสามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งในเชิงปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตที่ผู้บริหารและครูจะต้องเป็นเป้าหมายในการดำเนินการเพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้เกณฑ์ที่กำหนดต่อไป ในการจัดทำมาตรฐานโรงเรียนในที่นี้หมายถึงการจัดทำมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 และมาตรฐานท้องถิ่นที่ทุกโรงเรียนจะต้องพัฒนาและปรับขยายมาตรฐานให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียนโดยให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน การกำหนดมาตรฐานหรือจัดทำมาตรฐานโรงเรียนมีขั้นตอนการปฏิบัติหลายขั้นตอนหลายวิธี ซึ่งวิธีที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเลือกไว้ คือ การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล การกำหนดกรอบแนวคิด การยกร่างมาตรฐาน การทำประชาพิจารณ์ การทดลองใช้ มาตรฐานการตรวจสอบ ปรับปรุงมาตรฐาน การเสนอขอความเห็นชอบ การประกาศใช้และเผยแพร่ และใช้จังหวัด อำเภอ โรงเรียน ปรับขยายมาตรฐานและตัวอย่างชี้เฉพาะจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน โดยให้เป็นไปตามหลักความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมแก่หน่วยปฏิบัติ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งการปรับขยายมาตรฐานท้องถิ่นด้วย จึงทำให้ด้านการปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การทดลองใช้มาตรฐานโรงเรียนที่ยกร่างขึ้นเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการนำไปใช้จริง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียน ส่วนใหญ่จะไม่ได้ปรับขยายมาตรฐาน โดยจะใช้มาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. 2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหลักเมื่อมีการปรับขยายเพิ่มและทดลองใช้ และข้อ ที่มีปัญหาเป็นอันดับสอง คือ การปรับปรุงแก้ไขให้ได้มาตรฐานที่สมบูรณ์ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากมาตรฐานที่โรงเรียนต้องปรับขยายให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีขั้นตอนการปฏิบัติหลายวิธี คือ การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล การกำหนดกรอบแนวคิด การยกร่างมาตรฐาน การทำประชาพิจารณ์ การทดลองใช้ การตรวจสอบ

ปรับปรุง การเสนอความเห็นชอบ การประกาศใช้และเผยแพร่ เพื่อให้ได้มาตรฐานที่สมบูรณ์
ชัดเจนของโรงเรียน

1.3 ด้านจัดทำข้อมูลพื้นฐานระดับโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำข้อมูลของโรงเรียนกระทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน
เนื่องจากมีผลถึงการเสนอของงบประมาณประจำปีจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพราะ
การที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจะจัดสรรงบประมาณไปให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนนั้น
ทางโรงเรียนต้องรายงานข้อมูลของโรงเรียนให้ทราบก่อนแล้วจึงจะทำการจัดสรรงบประมาณไป
ให้ตามที่เสนอขอ และในการจัดทำข้อมูลพื้นฐานนั้นเพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานบริหารงาน
บุคลากรภายในโรงเรียนตามขอบข่ายงานบริหารบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน คือ การกำหนดความต้องการบุคลากร การจัดบุคลากรเข้า
ปฏิบัติงาน การควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงาน
บุคลากร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534, หน้า 6) ให้มีประสิทธิภาพมาก
ยิ่งขึ้น จึงทำให้ด้านจัดทำข้อมูลพื้นฐานระดับโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มี
ปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การจัดสรรสถานศึกษาเชิงคุณภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล รายกลุ่มประสพ
การณ์ รายสมรรถภาพที่เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขาดแคลนเครื่องมือที่ทันสมัยในการ
จัดเก็บรวบรวมข้อมูล และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ก็ไม่มีงบประมาณที่จะจัดสรรอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการดำเนินการ และข้อที่มีปัญหาเป็น
อันดับสอง คือ ความสามารถในการทำงานพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก
โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียน และ
สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดก็ไม่จัดอบรมให้ความรู้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับ
เรื่องนี้โดยตรง

1.4 ด้านกำหนดเป้าหมายโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์ (2544) ที่พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพ
ด้านการกำหนดเป้าหมายอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากทุกโรงเรียนต่างกำหนดระดับความ
สำเร็จที่จะเกิดขึ้นเพื่อประกันคุณภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมายร่วมกันและสำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้โรงเรียนดำเนินการกำหนดเป้าหมายจากมาตรฐานของหน่วยเหนือ
และหน่วยงานเฉพาะตนที่ได้พัฒนาขึ้น จึงทำให้ด้านกำหนดเป้าหมายโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การใช้แหล่งข้อมูลจากสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดในการกำหนดเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทำการรวบรวม

ข้อมูลจากโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดซึ่งต้องผ่านทางสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทำให้เกิดความล่าช้าในการใช้ข้อมูล ซึ่งโรงเรียนต้องการรีบดำเนินการเพื่อกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนในการเตรียมจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับสอง คือ การกำหนดเป้าหมายด้านคุณภาพนักเรียนของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพนักเรียนเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนว่ามีคุณภาพมากน้อยแค่ไหน ซึ่งตามมาตรฐานคุณภาพนักเรียนได้กำหนดไว้จำนวน 9 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่มีตัวบ่งชี้มากที่สุด แต่เนื่องจากโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามที่คาดหวังได้ทั้งหมด

1.5 ด้านจัดทำธรรมนูญโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี จิตตานนท์ (2543) ที่พบว่าปัญหาการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ในภาคตะวันออก อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากหน้าที่หลักของโรงเรียนคือการพัฒนางานตามธรรมนูญโรงเรียนเพื่อรับกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยโรงเรียนได้ประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการระดับโรงเรียนในการดำเนินงานตามธรรมนูญโรงเรียน จึงทำให้ด้านจัดทำธรรมนูญโรงเรียนมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การพิจารณาหาวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน จึงทำให้มีปัญหาในการพิจารณาหาวิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย และข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับสอง คือ การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการกำหนดความคาดหวังของโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาและเริ่มเข้ามามีบทบาทในโรงเรียนมากขึ้น จึงมีปัญหาในการกำหนดความคาดหวังของโรงเรียน

1.6 ด้านจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บำรุง เหล่าธรรมยิ่งยง (2543) ที่พบว่าปัญหาแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยรวมมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วยประธานคณะกรรมการศึกษา/ชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน ซึ่งในการจัดทำแผนนั้นได้กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานของโรงเรียนในระยะ 3 ปี จึงทำให้ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้เชื่อมโยงความต้องการของท้องถิ่นและ

หลักสูตรกลางของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากแผนพัฒนาคุณภาพเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในระดับโรงเรียน โดยคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดทำแผน แต่เนื่องจากในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้แผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนไม่เชื่อมโยงกับความต้องการของท้องถิ่น และข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับสอง คือ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความจำเป็นสารสนเทศสำคัญในการทำแผนพัฒนาคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของสารสนเทศและไม่มีความรู้ในการใช้สารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูล อีกทั้งยังต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อื่นๆ ในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งงบประมาณในส่วนนี้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดไม่ได้จัดสรรให้กับโรงเรียน อีกทั้งยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยตรง

1.7 ด้านการดำเนินงานตามแผนและประเมินตนเอง พบว่าโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาวุธ เกนแสนโคตร (2544) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการวางแผนในการดำเนินงานของโรงเรียนโดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมช่วยกันคิดและปฏิบัติตามแผน การแบ่งงานกันทำตามคู่มือคุณภาพ คู่มือขั้นตอนดำเนินการและคู่มือปฏิบัติงาน รวมทั้งการประเมินตนเองภายในโรงเรียน บุคลากรมีความเข้าใจและได้ปฏิบัติงานจริงเพื่อเตรียมรับการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จึงทำให้ด้านการดำเนินงานตามแผนและประเมินตนเองอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานในทุกขั้นตอนอย่างครอบคลุมเป้าหมาย จุดเน้นและงานทั้งหมดตามแผนที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานจะประเมินกันเองภายในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนประเมินครู ครูประเมินผู้บริหารโรงเรียน และเพื่อนครู ซึ่งในการดำเนินการนั้นบางครั้งครูด้วยกันอาจจะไม่ยอมรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและความช่วยเหลือจากเพื่อนครูด้วยกัน และข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับสอง คือ จัดทำคู่มือคุณภาพ คู่มือการดำเนินงาน และคู่มือปฏิบัติงาน ให้บุคลากรใช้ควบคู่กับแผน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำคู่มือคุณภาพ คู่มือการดำเนินงานและคู่มือปฏิบัติงานต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยตรงเป็นผู้ดำเนินการ

1.8 ด้านร่วมวางแผนการตรวจการสอบจากภายนอกและให้ความร่วมมือ พบว่าโดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากในระยะเวลา 5 ปี นับจากพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงต่อไป โรงเรียนจึงสามารถนำผลไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ด้านนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่องมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การยกระดับเป้าหมายคุณภาพให้สูงขึ้นตามลำดับจนได้มาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องจากเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้มีมากเกินไปซึ่งโรงเรียนมีบุคลากรอย่างจำกัดและขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานเพื่อยกระดับเป้าหมายโรงเรียน และข้อที่มีปัญหาเป็นอันดับสอง คือ การยกระดับเป้าหมายคุณภาพให้สูงขึ้นโดยจัดทำ/ปรับปรุงพัฒนาแผนปฏิบัติการประจำปีต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการเป็นประจำทุกปี เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานและเป็นเครื่องมือกำกับ ติดตาม ประเมินผลสำหรับผู้บริหารโรงเรียน แต่การยกระดับเป้าหมายคุณภาพให้สูงขึ้นนั้นจำเป็นต้องใช้บุคลากรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนยังขาดแคลน

2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามสถานภาพ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ มีปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวูธ เคนแสน โคตร (2544) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่าผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยรวมทุกชั้นตอนไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยของ สุพัฒน์ พรหมวัง (2544) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่าโดยส่วนรวมของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ มีความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ ตลอดจนได้ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย จึงได้รับทราบแนวทางการปฏิบัติงานและสภาพปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนั้นในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนยังใช้วิธีการประเมินจากเอกสารหลักฐานและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาโดยทางอ้อม ดังที่ บัณฑิต แทนพิทักษ์ (2543, หน้า 16) กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความเชื่อมั่นและความศรัทธาในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นจากการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ มีปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการ

ปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียน พบว่าผู้บริหารและครูที่เป็นกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญไชยไชยวงศ์ (2539) ได้ศึกษาการนำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอน มีความเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากครูที่เป็นกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพเป็นผู้จัดทำรายละเอียดทั้งหมด ซึ่งในแต่ละมาตรฐานต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและรอบคอบ ส่วนผู้บริหารคอยตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพ มีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีปัญหาโดยรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์ (2544) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของอาวุธ เคนแสนโคตร (2544) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า คุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งโรงเรียนแต่ละขนาด จะดำเนินงานตามศักยภาพของตนเองและทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ ซึ่งผลการทดสอบรายคู่ตามวิธีของ นิวแมนคูลส์ (Newman Kuels test) พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีทรัพยากรทางการบริหาร เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อย่างจำกัด เนื่องจากการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา มีหลายด้าน อีกทั้งยังต้องเตรียมรับการประกันจากภายนอก ซึ่งจำเป็นต้องใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมาก และหาแนวทางวิธีการจัดการให้ดีที่สุด ถ้าหากบุคลากรไม่เพียงพอ การจัดการไม่ดีพอ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณไม่เพียงพอ ก็ยังจะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา พบปัญหาและ

อุปสรรค ดังนั้นปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน จึงมีปัญหาแตกต่างกัน ส่วนขั้นการปรับขยายมาตรฐานระดับของโรงเรียน ขั้นการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ขั้นดำเนินการตามแผนและประเมินผลตนเอง และขั้นร่วม วางแผนตรวจสอบจากภายนอก และให้ความร่วมมือ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 ซึ่งดำเนินการตาม พระราชบัญญัติ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2542, หน้า 24-26) หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา ซึ่งได้กำหนดให้มีการประเมินภายนอกของสถานศึกษา ที่ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด ทำให้โรงเรียนประถมศึกษาต้องการทำการปรับขยายมาตรฐานระดับโรงเรียน จัดทำแผนคุณภาพ และดำเนินการตามแผนไปในแนวทางเดียวกัน

4. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 จำแนกตามเขตที่ตั้ง พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี จันทรใหม่ (2544) พบว่า คุณภาพการบริหารงานวิชาการจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพตามมาตรฐาน 3 กลุ่ม คือ มาตรฐานคุณภาพนักเรียน มาตรฐานการเรียนการสอน และมาตรฐานการบริหาร แต่ละมาตรฐานประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละโรงเรียน จะต้องผ่านการ ประเมินคุณภาพ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จึงทำให้โรงเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขต เทศบาลมีคุณภาพเท่าเทียมกัน

ส่วนขั้นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน พบว่า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี จิตตานนท์ (2534) ได้ศึกษาปัญหาการจัดทำ ธรรมนูญโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาล ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่มีเวลา ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำ ธรรมนูญโรงเรียน ส่วนนอกเขตเทศบาล จะเป็นลักษณะชุมชนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีน้ำใจไมตรีต่อกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน โดยเฉพาะนด้านการปรับขยายมาตรฐานโรงเรียนและการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน
2. โรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน ในด้านการตรวจสอบภายใน การตรวจสอบภายนอก และการช่วยเหลือโรงเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง
3. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เป็นรายบุคคล ให้โรงเรียนใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบเดียวกัน
4. โรงเรียนควรพัฒนากระบวนการการประกันคุณภาพการศึกษา ให้ครอบคลุมสาระสำคัญและกิจกรรมหลักของการประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เช่น การดำเนินงานบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดใช้ และมาตรฐานที่ปรับขยายตามความต้องการของท้องถิ่น
5. โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง ควรช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านบุคลากรให้กับโรงเรียนขนาดเล็กในการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 12
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษากับการพัฒนามาตรฐานโรงเรียน